

Referat af 16. møde i Kommunernes It-Arkitekturråd

Mødet blev afholdt den 1. december 2015 i:

KL, lokale S-10
Weidekampsgade 10
2300 København S.

Indholdsfortegnelse

1.	Velkommen og siden sidst	3
2.	Mundtligt oplæg: Smarte investeringer i kernevefærden baseret på it og teknologi i Københavns Kommune	4
3.	Opfølgning på findings i EDS arkitekturanalyserne	5
4.	Gevinstrealisering på rammearkitektur og monopolbrud	7
5.	Mundtligt oplæg: anbefalinger til rammearkitekturarbejdet.....	9
6.	Rammearkitekturindsatser i den kommende strategiperiode.....	12
8.	Status på brugerportalsinitiativet.....	15
10.	Rettidig omhu om krav vedr. bevaringsværdige dokumenter	18
11.	Grundfortælling om støttesystemer.....	20
12.	Status på støttesystemerne	22
13.	Status på datafællesskab og serviceplatform	23

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 24

Deltagere

Eva Minke Aalbæk Andersen, Aabenraa
Flemming Nielsen, Aarhus
Ghita Thiesen, KL
Henrik Brix, Favrskov
Kirsten Skovrup, Aalborg
Peter Egelund, KOMBIT
Pia Færch, KL (delvist)
Ralf Klitgaard, KL
Michael Strand, KOMBIT (delvist)

Vibeke Normann, sekretariatet, KL
Julie Kristoffersen Bendtsen, KL (referent)

Afbud

Anna Schou Johansen, København
Per Nielsen, Høje-Taastrup

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 24

1. Velkommen og siden sidst

Henrik Brix, formand for Kommunernes It-Arkitekturråd, og Ghita Thiesen, KL

Ghita Thiesen indledte mødet med at byde velkommen til Vibeke Normann, som overtager betjeningen af sekretariatet efter Pia Hansen. Vibeke har en baggrund inden for kommunikation og digitalisering i Helsingør kommune, og har i de seneste år arbejdet i EDS-projektet, som afsluttes ved udgangen af 2015. Vibeke deltog på mødet som observatør og starter den 1. januar 2016 i stillingen som ansvarlig for Arkitekturrådets sekretariat.

16. møde er det sidste møde i denne strategiperiode, men alt peger på at Arkitekturrådet vil fortsætte i den nye strategiperiode. Det formelle mandat til at fortsætte forventes at blive givet af KLs bestyrelse i februar, og rådet arbejder videre under antagelsen af, at mandatet gives, eftersom behovet for arkitekturstyring på tværs af kommunerne er centralt i den vedtagne strategi "Lokal og Digital". I forbindelse med overgangen vil der være fokus på opdatering af kommissoriet, så det svarer til de nye behov – herunder sammensætning af rådet.

Ghita fortalte også at Steffen Mark Jensen er stoppet i sin funktion i Odense kommune, og at man afventer at genbesætte hans plads i Arkitekturrådet i forbindelse med en forestående opdatering af kommissoriet. Odense er fortsat repræsenteret i Forretningsudvalget for It-Arkitekturrådet v. Peter Hauge.

Punkt 2, Mundtligt oplæg: Smarte investeringer i kernevelfærden baseret på it og teknologi i Københavns Kommune, udgår fra dagens dagsorden grundet afbud fra Anna Schou Johansen. Punktet søges gennemført på næste møde.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 24

2. Mundtligt oplæg: Smarte investeringer i kernevelfærden baseret på it og teknologi i Københavns Kommune

Anna Schou Johansen, Københavns Kommune.

Drøftelse

Punktet udgik grundet sygdom.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 24

3. Opfølgning på findings i EDS arkitekturanalyserne

Kaare Pedersen og Torben Mathisen, KL.

Indstilling

Det indstilles, at Kommunernes It-Arkitekturråd drøfter og giver input til, hvordan vi procesmæssigt kommer videre med realiseringen af byggeblokke.

Drøftelse

Der er i løbet af EDS-projektet udarbejdet en lang række rapporter, som hver repræsenterer et stort arkitekturarbejde. I forbindelse med afslutningen af EDS-projektet er rapporterne blevet gennemgået med det formål, at se på, om der er noget generisk, som kan tages op og bruges fremadrettet i andre projekter. Det har handlet om at finde nogle effektive, gode, lokale selvbetjeningsløsninger, hvor rammearkitekturen er vigtig for at kunne skabe sammenhænge imellem fagsystemer, følge status sagen igennem f.eks. track and trace på sager og tilpasning af selvbetjeningsløsninger til lokale ønsker og behov.

Der er, i EDS-rapporterne og ifm. Støttesystemerne, lavet fire grundlæggende byggeblokke: Sag, Dokument, Organisation og Klassifikation. Rådet drøftede hvad der skal til, for at de fire centrale byggeblokke bliver udbredt og anvendt i alle selvbetjeningsløsninger. Hvis både fagsystemer og selvbetjeningsløsninger anvender Sag, Dokument, Organisation og Klassifikation vil man kunne øge den frie konkurrence ved, at forskellige løsninger fra forskellige leverandører kan forstå hinanden.

Kaare Pedersen præsenterede bl.a. en findings fra rapporterne, nemlig at borgere ønsker at blive mødt med mere personlige selvbetjeningsløsninger, der er tilpasset den enkelte borgers situation. Med andre ord bør selvbetjeningsløsningerne kunne bruge borgerens kontekst til at identificere, hvilke informationer der kunne være relevante for borgeren at møde, som man f.eks. kender det fra tjenester som Amazon. Hvor end borgeren logger sig ind og identificerer sig, så ved løsningen allerede at borgeren er i en given aldersgruppe og livssituation, og kan tilpasse visningen derefter. På denne måde kan man gå væk fra mere primitive portalløsninger med én indgang til et mere åbent og frit system.

I rapporterne er identificeret en lang række af andre byggeblokke, og når man taler om udvikling af byggeblokke, tales der om fem forskellige faser: En byggeblok kan være Identificeret (når nogen har fået øjnene op for den i forretningen), Specificeret (byggeblokken er beskrevet), Aftalt (Aftalt med alle relevante parter, at det er sådan, den pågældende byggeblok ser ud), Implementeret (når min. én har lavet en fysisk it-løsning, der realiserer byggeblokken) og Ibrugtaget (der er i hvert fald én kommune, der bruger den, gerne alle 98). Det afgørende spørgsmål er, hvordan man kan sikre, at flere af de byggeblokke der er hhv. identificeret, specificeret eller aftalt i regi af EDS-rapporterne bliver implementeret og ibrugtaget.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 24

Rådet drøftede forskellige muligheder for at gå videre i arbejdet med at realisere byggeblokkene. Rådet foreslog at man kunne få det fællesoffentlige til at løfte arbejdet med at realisere f.eks. byggeblokken 'Person'. Det er netop en byggeblok, der går på tværs af den offentlige sektor, og det skal gøres ordentligt og med hensyn til at byggeblokken håndterer meget mere følsomme data end i mange andre byggeblokke.

En forudsætning for at byggeblokke realiseres er, at de anvendes i forbindelse med indkøb af løsninger i kommunerne. Rådet drøftede mulighederne for at hjælpe kommunerne til at vælge de bedste løsninger, f.eks. at lave en vejledende mærkningsordning. Et decideret certificeringssekretariat er urealistisk, man kunne i stedet opbygge et anbefalingsnetværk i stil med TrustPilot, hvor forskellige arkitekter mv. fra forskellige kommuner kan give deres vurderinger af, hvor gode systemerne er til at følge rammearkitekturen, realiseringen af byggeblokkene og div. standarder. Dette kunne kobles med at leverandørerne selv angiver deres egen opfattelse af, hvor compliant de er. Vigtigst for rådet er, at man arbejder på at klæde kommunerne bedre på ved at lave flere konkrete vejledninger, målbilleder mv.

Rådet var positive over for måden at anvende den viden og erfaring, der er dannet over EDS-projektet, og pegede på at det er essentielt at arkitektur og selvbetjening skal følges mere ad i den næste strategiperiode. Samtidig bør man udnytte de muligheder, der er i det fællesoffentlige regi for at lave noget, der er fælles for alle. Ligeledes bør der skiftes fokus fra hvornår noget, f.eks. en byggeblok, er identificeret til når den er realiseret – det er der succesen skal måles.

Bilag

Bilag 10 – Præsentation – Rammearkitektur og Effektiv Digital Selvbetjening

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 24

4. Gevinstrealisering på rammearkitektur og monopolbrud

Kaare Pedersen, KL

Indstilling:

Det indstilles til IT-arkitekturrådet, at drøfte nytte og udfordringer ved at fremme gevinstrealisering med monopolbrud og rammearkitekturen via følgende metoder:

- Systematiske vejledninger, eksempler, cases og uddannelse i gevinsttræer og business cases koblet til monopolbrud og rammearkitektur.
- Et tættere netværk med kommunernes IT-arkitekter og digitaliseringskonsulenter om rammearkitektur med fokus på gevinstrealisering.

Drøftelse

Kommunernes It-Arkitekturråd har på tidligere møder drøftet vigtigheden af et øget fokus på gevinstrealisering i den kommende strategiperiode. Kaare Pedersen var på mødet for at fortælle om hans erfaringer, skabt dels igennem hans arbejde med netværk for program- og porteføljeledelse i kommunerne og dels igennem forskellige konsulentprojekter, han har været med til.

Når man taler om gevinstrealisering handler det helt grundlæggende om, at sørge for at det ikke kun handler om teknik, da det afkobler top- og linjeledelse. Når digitalisering og effektivisering kobles til de strategiske mål, er erfaringen at emnet bliver interessant for forretningen og snakken går på, hvad der skal til for at det lykkes snarere end på udfordringer mv. Til at åbne en sådan diskussion anvender Kaare et Gevinsttræ, en metode til at koble monopolbrud og rammearkitektur til konkrete strategiske mål via fokus på gevinster og nødvendige organisatoriske forudsætninger og forandringer.

Kort fortalt så definerer topledelse, direktører og linjeledelse deres strategiske mål, som det de virkeligt arbejder med og digitaliseringsorganisationen ser på funktionaliteter og muligheder i forbindelse med monopolbruddet og rammearkitekturen i store træk. Opgaven med gevinsttræet er så at få hhv. de strategiske mål og de mulige funktionaliteter til at hænge sammen, ved at italesætte og drøfte hvordan disse kan kobles effektivt. Ud fra et udarbejdet gevinsttræ kan man udlede business case, måleprogrammer og gevinstrealiseringsplaner.

Rådet drøftede gevinsttræet som et skridt på vejen til at sikre mere realistiske businesscases, specielt hvis den økonomiske forvaltning blev inddraget i højere grad. Eksempelvis har man i Aarhus haft gode erfaringer med at tidlig involvering af økonomicheferne gav mere effektive businesscases. Samtidig er det vigtigt at sikre, at økonomiorganisationen ikke helt overtager gevinster mv, da der stadig skal være incitament for at

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 24

effektivisere ude i forretningen. Dette kunne eksempelvis gøres ved at arbejde med, at en del af alle gevinster altid vil tilfalde det givne forretningsområde.

Bilag

Bilag 11 – Præsentation – Gevinstrealisering med Rammearkitektur

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 24

5. Mundtligt oplæg: Anbefalinger til rammearkitekturarbejdet

Preben Thalund Madsen (PTM), Globeteam

Drøftelse

På vegne af arkitekturrådet er Preben Thalund Madsen bestilt til at gennemføre en undersøgelse af status på rammearkitekturarbejdet. I den forbindelse er han rundt i Danmark og interviewe 10 forskellige kommuner og en række andre interessenter. Undersøgelsen er stadig i gang, og Preben deltog på mødet for at give rådet en status på de foreløbige observationer og anbefalinger.

Preben Thalund Madsen har i surveyen, efter aftale med Arkitekturrådssekretariatet, lagt vægt på at undersøge fire indsatsområder, som udgår fra målene med rammearkitekturen:

- sikre at it-løsninger hænger sammen på tværs og at data genbruges
- sikre at grundlaget er korrekt ved opdatering af arkitekturmålene
- sikre at de nødvendige arkitekturstyringskompetencer er til stede i kommunerne
- Fastholde og videreudvikle arkitekturen gennem en fortsat solid organisering.

De fire indsatsområder er undersøgt med specielt fokus på Ledelsesinvolvering, Gevinstrealisering og Kommunikation.

Det er ifølge Preben svært for direktion og ledelse i kommunerne, at abstrahere sig fra at rammearkitektur er IT, uanset hvor udviklingsorienteret ledelsen er. Det er vigtigt at finde en anden måde at kommunikere til direktion og ledelse på, hvor rammearkitekturen italesættes, tegnes og illustreres på en måde, så det bliver nærværende. Direktionens holdning har vist sig igennem undersøgelsen at være afspejlet i hhv. fagområdets, it-, og digitaliseringsafdelingens holdning til rammearkitekturen, og hvis målet er en højere synergi, er det vigtigt at starte med ledelsen.

I de forskellige fagområder har Preben observeret at de fleste går til digitalisering med liv og sjæl, kan se mange muligheder og har stor iverigdom. De er dog ikke altid bevidste om, hvad rammearkitekturen kan gøre for dem, så italesættelsen af rammearkitekturen rammer ikke rent ind i fagområderne. Her kunne man med fordel styrke kommunikationen og hjælpe til med et kompetenceløft, så fagområderne får bedre muligheder for at anskaffe de rette løsninger ud fra et helhedsperspektiv.

De største kommuner har, ikke overraskende, vist sig relativt godt rustede til at arbejde med rammearkitektur, fordi de har lettere adgang til kritisk masse af kritiske ressourcer som fx forretningsarkitekter. Dog kunne de have hjælp af en strammere styring, selvom de ikke direkte efterspørger det. De mellemstore kommuner er også godt på vej, de får sat tingene sammen på

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 24

en ny måde og får startet samarbejder, som dog ind til videre foregår relativt isoleret i afdelingerne. De små kommuner er kendetegnet af et meget driftsorienteret syn med fokus på, at det hele skal køre.

De interviewede kommuner er generelt positive over for at samarbejde på tværs. Der er tre grundlæggende måder at skabe samarbejder på, hvor den ene er at skabe samarbejde ud fra geografien, med samarbejder med kommuner i nærområdet. En anden grundlæggende samarbejdstype er systemsamarbejder, som f.eks. SBSYS, hvor en række kommuner på tværs af landet går sammen om at skabe en komponent eller system. Sidst er der også de mere faglige samarbejder, hvor fokus er på dialog imellem fagchefer. Fælles for alle er dog, at det er det frie initiativ, der hersker når kommunerne indgår i samarbejder.

Det kan for de kommunalt ansatte være svært at omsætte arkitekturstyring, som eksempelvis tillært på kurserne fra Strand og Donslund, til konkrete tiltag i kommunerne. Man falder ned i drift og udvikling. Der er ambitioner om at udfylde flere hylder i EA-reolen. Den vigtigste vej er ifølge PTM at forstærke uddannelse og kompetenceopbygning via uddannelser og projekter, og samtidigt sænke indstigningshøjden ved at gøre rammearkitekturen mere operationel. Et bud på, hvordan man kan arbejde mere operationelt, er at yde øget støtte og guidelines til de kommunale lokale rammearkitekturtiltag som LoRa og VeRa. Selvom de lokale tiltag sker under skyldig hensyntagen til rammearkitekturens principper, så er det er vigtigt at sikre sammenhængen så det hele passer sammen, når KOMBIT er klar med støttesystemer mv. Det blev anbefalet at forstærke hjælpen til kommunerne og de kommunale fællesskaber, for at udviklede moduler passer bedst muligt sammen, f.x. ved at KL og KOMBIT tager en stærkere rolle i styringen af de lokale initiativer. Ligeledes kan KOMBIT og KL yde øget støtte til professionalisering og formalisering af lokale initiativer (fx KITOS).

De kommuner, som har deltaget i undersøgelsen, har alle forskellige tværgående løsninger på vej, som f.eks. læringsplatforme og journalsystemer mv. Der er også her mulighed for, at Arkitekturrådet kan gå ind og gøre en større forskel, da kommunerne bruger meget lang tid på at kvalificere sig til, hvordan de skal anskaffe systemerne i overensstemmelse med rammearkitekturen. Kommunerne mangler overblik over, hvilke muligheder og løsninger, der er på landplan. Et overblik, i form af f.eks. et digitalt landkort, kunne hjælpe kommunerne til at se såvel de løsninger, der findes, som identificere andre kommuner, der arbejder med samme udfordringer, som dem selv. Ligeledes ville et overblik også kunne hjælpe leverandørerne til at forstå den kommunale efterspørgsel.

En yderligere observation gik på, hvor forskelligt kommunerne håndterer businesscasearbejdet og tilgår gevinstrealisering generelt og med rammearkitektur specifikt. PTM vurderer, at det er helt essentielt, at man får incitamentsstrukturen til at vende rigtigt. Det handler om at implementere i bund og komme helt ud i de yderste lag af kommunen, hvor eksempelvis en dagsinstitution stadig printer alle mails ud, for at være sikker på, at alle har overblik. Nogle gange sendes businesscases straks op i økonomiafdelingen,

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 24

som bygger de forventede besparelser ind i budgetterne. De kvalitative gevinster sendes retur til den anmodende afdeling. Andre steder eller i andre situationer oplever kommunerne, at den model har svært ved at virke effektivt, da afdelinger i visse tilfælde ikke ønsker, at deres gevinster 'forsvinder' op i økonomiafdelingen. Derfor lægges der i budgetlægningen det pres, man vurderer er rimeligt på de forskellige områder, så man i stedet for at binde gevinster op på enkelte businesscases giver bolden op til afdelingerne. Dette giver incitament i de forskellige afdelinger til at igangsætte initiativer der gør, at man kan nå de satte mål inden for eget område.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 24

6. Rammearkitekturindsatser i den kommende strategiperiode

Kaare Pedersen, KL.

Indstilling

Det indstilles, at It-Arkitekturrådet drøfter og kommer med input til: fremtidige behov for justering af organiseringen af kommunernes fælles arbejde med it-arkitekturstyring og rammearkitektur, konkrete resultatmål for den fremtidige indsats og konkrete aktiviteter og leverancer, som skal igangsættes, med særlig vægt på strategiperiodens første år.

Drøftelse

I 2010-15 har der været stort fokus på monopolbruddet og strategi, på KOMBIT, Arkitektur mål, Principper, at få nye byggeblokke identificeret og uddannelse. I den næste strategiperiode skal vi have mere fokus på mere realisering, mere implementering og mere gevinstrealisering. Det er nu kommunerne skal implementere monopolbrudsprojekterne, men også nu at resten af it-markedet skal med på vognen. Vi skal være stærkere på governance og indhold og tydeligere på hvad rammearkitekturen omfatter.

Kaare gav en kort introduktion til programmet for Rammearkitektur i den kommende strategiperiode. Programmet er inddelt i fire indsatsområder, og man vil måle fremgangen inden for indsatsområderne ift. tre centrale effektmål. 1) Om rammearkitekturen fremmer konkurrence og åbenhed på leverandør-markedet, 2) om rammearkitekturen fremmer sammenhæng og koordination på tværs i kommunerne via deling af data og sager og 3) om rammearkitekturen medvirker til at skabe konkret forretningsværdi på de store velfærdsområder. Rådet var enige i effektmålene, og mente samtidigt at de spillede godt sammen med Arkitektur målene.

Indsatsområde 1 sætter fokus på governance og indhold, hvor bl.a. et fælles strategisk ejerskab imellem Kommunerne, KL og KOMBIT skal sikres hele vejen igennem. Det skal være klokkeklart for os alle sammen, hvad der er Rammearkitektur og hvad der ikke er. Der skal ligeledes koordineres imellem hvad der sker rundt omkring i de forskellige domæner, og hvad der er af fælles initiativer. Arkitektur målene skal også opdateres og der skal oprettes godkendelsesprocesser for alle faser (Identificeret, specificeret, aftalt, realiseret, implementeret).

Rådet var meget enige i de foreslåede punkter i indsatsområdet, og påpegede vigtigheden af, at man erkender den store forskellighed, der er i mellem kommunerne, alle kan ikke det samme. Vi får tegnet meget ensartede ambitionsniveauer, hvilket negligerer de forskellige modenhedsniveauer i kommunerne. Vi skal gøre det i fællesskab, for i et fællesskab er der nogle, der kan løfte dem, som ikke kan selv.

Indsatsområde 2 omhandler udbredelse og kommunikation af rammearkitekturen. Kaare fortalte, at man inden for dette område særligt vil

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 12 af 24

fokuserer på at få KLS arkitekter meget tættere på de kommunale arkitekter, dels igennem at se på uddannelserne igen, og dels igennem tættere regionale netværk imellem arkitekter og digitaliseringskonsulenter ude i kommuner. Samtidigt ønsker man at etablere et netværk for IT-leverandører og for de konsulenter, der hjælper kommunerne med rammearkitekturen. Rådet fremhæver vigtigheden i at sikre, at konsulenterne forstår rammearkitekturen rigtigt, for at de kan hjælpe kommunerne bedst muligt.

Rådet drøftede mulighederne for at optimere rammearkitektur.dk på KLS hjemmeside og wiki for rammearkitekturen. Det er vigtigt at man her kan finde viden og specifikationer, så et fokusområde er at sikre, at informationer og viden bliver delt. Men man bør samtidigt se på sidernes brugervenlighed, og gennemføre en række brugertests, samtidigt med at ressourcer skal sættes af til at vedligeholde siderne og støtte op om at få kommunerne og deres viden og fortællinger med på wiki'en. Rådet opfordrer til at et centralt fokusområde i begyndelsen af 2016 bør være, at arbejde med kommunikationsplan og kanalstrategi for rammearkitekturen.

Rådet påpegede også, at selvom et øget fokus på bedre og mere målrettet kommunikation klart er på sin plads, så skal man passe på ikke at falde i den fælde, at de udfordringer man har er noget man kan kommunikere sig ud af. For eksempel har vi nu prøvet i et par år at kommunikere rammearkitektur til direktionserne i kommunerne, ikke altid med succes. Måske skulle man overveje at skifte fokus fra at kommunikere rammearkitektur, til at kommunikere digitalisering. I forlængelse mente rådet, at man bør overveje at ændre overskriften til noget andet end rammearkitektur og i stedet fokusere på sammenhængende it og genbrug, hvilket er de elementer, der ringer rent ind i topledelsen. Rammearkitektur er redskab til at kunne opnå alle de ting man gerne vil og alle behøver ikke at kende redskabet, hvis man kan blive enige om ønskede mål og gevinster.

Indsatsområde 3 sætter fokus på, at implementeringen af rammearkitekturen på velfærdsområderne skal være drevet af en efterspørgsel af de mål og gevinster, rammearkitekturen kan hjælpe til at opnå. Man vil arbejde på at få byggeblokkene sag, dokument, klassifikation og organisation implementeret i velfærdsområderne, så man kan dele data, styrke sammenhængen og øge konkurrencen på området. Samtidigt skal tilstand og indsats realiseres og implementeres – begge byggeblokke er specificeret men endnu ikke aftalte. Udfordringen er, at man ikke kan planlægge efter efterspørgsel, men man kan arbejde på at være til stede, når efterspørgslen er der.

Indsatsområde 4 sætter fokus på det tvær- og fællesoffentlige samarbejde om arkitektur. Det handler om dels at sikre kommunernes interesser og dels om at løse nogle af de udfordringer, der går på tværs. Vi deler mange af de samme sagsområder med andre myndigheder, og vi skal gå sammen om at løfte fælles problemstillinger og få skabt sammenhæng.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 13 af 24

Afslutningsvist drøftede rådet at man i den næste strategiperiode bør arbejde på en mere håndfast hjælp og føring mod implementering i kommunerne igennem f.eks. løsninger, drejebøger og håndholdte implementeringer. En stor hjælp for kommunerne kunne f.eks. være 'plug-and-play' kravmateriale, der kan anvendes ved indkøb samt et overblik over de færdige løsninger, der allerede er tilgængelige fra andre kommuner. Man skal underbygge kommunernes behov ved at gøre informationer let tilgængelige og støtte den naturlige interesse. Det handler om at sænke indfaldshøjden og øge kompetencerne.

Bilag

Bilag 12 – Præsentation – Rammearkitektur i den kommende strategi

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 14 af 24

8. Status på brugerportalsinitiativet

Gitte Stoltenberg og Nikolaj Skovmann Malkov, KL

Indstilling

Det indstilles at kommunernes it-arkitekturråd drøfter:

- Fremtidig governance af standarder for læringsindhold for brugerportalsinitiativet.
- Håndtering af evt. barriere for implementering af samarbejdsplatform og læringsplatforme i kommunerne.

Drøftelse

Gitte Stoltenberg indledte med at fortælle om Brugerportalsinitiativet, hvor man netop har været ude i en tilslutningsproces, og havde pr. 25. november 2015 i alt 79 tilsluttede kommuner på skoleområdet og 67 tilsluttede på dagtilbudsområdet. Samtidigt beder en del kommuner om udsættelse.

Brugerportalsinitiativet er inddelt i to, en samarbejdsplatform, som KOMBIT tager sig af, og en læringsplatform. Gitte er teknisk projektleder på læringsplatformen, som består af fire centrale elementer: Læringsforløb, elevplaner, portfoliostyring samt progression og trivsel. De fire elementer er ikke deciderede funktionaliteter, men snarere elementer, som en løsning skal kunne indeholde.

Et læringsforløb går ud på at læreren skal kunne planlægge, afvikle og evaluere et læringsforløb. Til dette har Styrelsen for It og Læring givet en række fælles mål, som skal hentes ind i systemet, som omdannes til Færdighedsmål og Vidensmål for afvikling af et læringsforløb, som også består af en række læringsaktiviteter og produkter. Slutteligt skal man have defineret hvad man evaluerer læringsforløbet på, via læringsmål og tegn på læring.

På elevens side har eleven en elevplan, som indeholder mål, status og opfølgning. Generelle færdighedsmål, vidensmål, læringmål og tegn på læring bliver brudt ned til individuelle mål for hver elev eller mindre gruppe. Under elevens status opgøres, hvor eleven er ift. de aktiviteter og produkter, der er givet i læringsforløbet. Der sker også en evaluering med feedback og feedforward i forhold til læringsmål og tegn på læring. Evalueringen sker ikke nødvendigvis til slut i et forløb, den kan ske hele vejen igennem et forløb, og kan ske fra lærerens side såvel som fra eleven selv eller elever til hinanden.

Sammenhængen imellem status og evalueringer af læringsplan og elevplan fortæller om læringsplatformselementet progression og trivsel. Det sidste element af læringsplatformen, portfoliostyring, er hvor de konkrete produkter bliver styret fra og angiver, hvor de kan indhentes.

Rådet spurgte ind til hvordan sammenhængen er tænkt imellem læringsplatforme og andre systemer, som lærere i dag skal logge ind i for at hente f.eks. undervisningsmaterialer el.lign. Skolesystemer er traditionelt

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 15 af 24

ikke synderligt koblet til kommunernes administrative systemer, men man er godt hjulet af at man på området har UniLogin med Single sign-on. Kommunerne skal stadig selv ud og indkøbe læringsplatforme, hvor de efter eget forgodtbefindende kan tilkoble andre læringsværktøjer, som hver kan kræve egne logins. Derfor kan man ikke nu gardere sig helt mod en verden med en masse forskellige logins, men man arbejder imod at skabe fundamentet for, at det er muligt at integrere. Herefter er det op til leverandører at sikre integrationer, og op til kommuner at prioritere integreret login under indkøb

I projektet er der nu fuld fokus på at udarbejde en kravsspecifikation, der på samme tid favner de mange leverandører, der er på markedet og giver kommunerne den bedste støtte til selv at gå ud og indkøbe læringsplatforme. Kravsspecifikationen er planlagt til udsendelse pr. 1. januar 2016.

Kravspecifikationen er opdelt i funktionelle krav, udarbejdet på baggrund af kontaktpersoner, styregruppe, KLs Børn og Folkeskole kontor mv. Man har også udført workshops med pædagogisk personale, hvor man sammen har udviklet en række userstories for hvad en læringsplatform skal kunne rent teknisk. Samtidigt har projektet været i tæt dialog med leverandørerne, hvor bl.a. et 1. udkast til kravsspecifikationen har været udsendt og givet feedback på. Man har haft stort fokus på at få så mange interessenter inddraget i kravarbejdet som overhovedet muligt, for at få kvalificeret kravsspecifikationen og sikret, at man lever op til brugernes reelle krav og at det er anvendeligt.

Ud over de funktionelle krav har man også arbejdet på at sikre de juridiske krav, med god hjælp fra KLs Jurakontor, KOMBIT og fra Styrelsen for It og Læring. Ligeledes skal de non-funktionelle krav også gerne være rigtige, hvor læringsplatformen på den ene side skal kunne integrere til bl.a. fælles mål fra Styrelsen for It og Læring, men også til en række andre systemer som EMU.dk, resultater af nationale tests og materialeplatformen mv. På den anden side skal der kunne integreres til andre digitale læremidler, spil, læringsforløb o.lign.

For at kunne integrere læringsplatforme til andre systemer er man i gang med et standardiseringsarbejde med det formål at sikre, at man kan flytte læringsforløb, resultater, elevplaner og metadata imellem forskellige platforme. Det er bl.a. fordi lærere og elever kan skifte skole og kommuner og skole kan skifte leverandør på læringsplatform.

Udgangspunktet har været at man ville anvende internationale standarder. Man vil anvende DK-LOM, en dansk profil af den internationale standard IEEE LOM. DK-LOM bruges til at opmærke metadata, til beskrivelser af, hvad et læremiddel kan, hvem har lavet det og hvilket formål det opfylder mv. En anden standard er DK-Catridge, en dansk profilering af standarden Common Cartridge, hvis formål er at pakke læringsforløb ind så man kan overføre til andre læringsplatforme. Sidst er der DK-LTI, en dansk profilering af IMS globals standard LTI (Learning Tools Interoperability). LTI kan lave

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 16 af 24

single-sign-on, hvor der ikke er uni-login. Samtidigt kan det tilbageføre resultater fra eksterne læringsforløb til læringsplatformen.

Man har valgt at lave danske profileringer af de internationale standarder, for at sikre, at man kan bruge dem i danske systemer. Til profileringsarbejdet har firmaet Lakeside været til hjælp, og profilerne har nu også været i høring. Der har været rigtig gode tilbagemeldinger fra leverandørerne, med fin spørgelyst. En tendens i høringssvarene er, at man skal være varsom omkring ikke at lave for mange obligatoriske registreringskrav, man skal sikre sig, at metadata så vidt muligt indsamles automatisk uden indtastning fra brugeren.

I den næste tid vil der i Styrelsen for It og Læring blive etableret en fælles governanceorganisation for de tilpassede standarder. Formålet er at standarderne fortsat skal kunne tilpasses og tilrettes i årene fremover.

Rådet påpegede, at man nok vil opleve at kommunerne på kommuneniveau vælger en læringsplatform til brug på alle kommunens skoler. Det kan give udfordringer at skolerne ikke selv vælger egne læringsplatforme, men man er allerede nået langt, hvis man kan få løsninger standardiseret på kommuneniveau. Samtidigt forventer rådet, at man i den næste tid vil se en massiv fremgang i antallet af digitale læremidler, og at det er vigtigt, at man ser på mulige problemstillinger på priser, indkøb og rettigheder allerede nu. Disse problemstillinger skal håndteres allerede nu, så det ikke bliver en opgave for den enkelte kommune.

Bilag

Bilag 14 – Præsentation – Status på Brugerportalsinitiativet

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 17 af 24

10. Rettidig omhu om krav vedr. bevaringsværdige dokumenter

Mads Neuhard og Daniel Bøgsted-Møller, Københavns Stadsarkiv, og Flemming Nielsen. KL.

Indstilling

Det indstilles til arkitekturrådet at drøfte behovet for at opstille fælles standardkrav, og at rådet anbefaler, at kommunerne og KOMBIT indtænker og tager højde for arkiveringskrav, som en del af alle it-udbud og kontraktindgåelser, hvor bevaringsværdige data indgår.

Drøftelse

Det er vigtigt at man husker arkivering når man i kommunerne går i udbud. Hvor KMD førhen har løftet opgaven med arkivering, er arkivering af f.eks. KMD-sag blevet dyrere for kommunerne efter monopolbruddet. Kommunerne er underlagt arkivloven, og skal aflevere bevaringsværdige data til offentligt arkiv, om det er kommunearkiv eller rigsarkiv. Mads Neuhard og Daniel Bøgsted-Møller deltog på mødet for at fortælle om et forslag til en metode, der kan hjælpe med at reducere arkiveringsomkostninger og gøre det så nemt som muligt for kommunerne. Ved at formulere en række standardkrav for arkivering til brug for kommunerne kan man hjælpe til og sikre, at der bliver taget højde for arkivering allerede i udbudsfasen og ved kontraktindgåelse.

Kommunerne har en opgave i forhold til at håndtere de informationer de skaber. Kommunerne er i et krydsfelt imellem arkivloven og persondataloven, da det for kommunernes vedkommende i meget høj grad er persondata, som systemerne håndterer. Kommunerne skal afvikle data ift. de tidplaner angivet til datatilsynet, men skal samtidigt ift. arkivloven kunne stille data til rådighed for borgere eller offentligheden. Arkivdata skal fysisk set været fjernet fra kommunen efter afviklingen af data.

Mads fortalte at man i arkiveringsverdenen oplever, når kommunerne implementerer it, at man anskaffer, implementerer og anvender it-systemer og først på et senere tidspunkt indser behovet for at arkivere bevaringsværdig data. Så henvender kommunerne sig til leverandørerne for at kunne udtrække data fra systemet til at oprette arkiveringsversioner af data. Arkivering som eftertanke resulterer derfor ofte i dyr og mere besværlig arkivering, også i betragtning af, at udarbejdelse af arkiveringsversioner af data er et komplekst fagligt produkt.

En anden udfordring ift. arkivering er, at det er svært for kommunerne at vide, hvad man skal efterspørge, når man implementerer it-systemer. Reglerne for hvordan man arkivere data fra det offentlige Danmark fastlægges af Rigsarkivet. Disse regler fastlægges på bekendtgørelsesformat, som revideres løbende ca. hvert 5. år. Denne udvikling i regler for arkiveringsversioner betyder at selv med rettidig omhu

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 18 af 24

er det svært for kommunerne at kravspecifisere præcis, hvad leverandøren skal i fremtiden ift. skiftende lovgivning.

Der er også en udfordring i, at produktion af arkiveringsversioner af data kræver, at leverandørerne vedlægger noget, der for dem er forretningskritisk data. Hvis en kommune ønsker kun at udtrække data fra systemet og gå i udbud til andre leverandører med at få omdannet udtrækket til arkiveringsversion, kan man som leverandører gøre det vanskeligt.

Mads Neuhard fremlagde et forslag til en løsning, hvor man i standardkrav adskiller de to opgaver med 1) af få data trukket ud af systemet i et standardiseret format og 2) af omdanne det standardiserede dataudtræk til en lovholdig arkiveringsversion. Denne adskillelse vil muliggøre at man allerede ved indkøb får aftalt ejerskabet til data og får standardiseret et dataudtræk, der op imod skiftende bekendtgørelser altid vil kunne omdannes til en arkiveringsversion. Så vil kommunerne få mulighed for at konkurrenceudsætte opgaven med at omdanne data til arkiveringsversion.

Rådet drøftede muligheden for at forfølge begge muligheder, altså gøre det til en option, hvor leverandører kan vælge enten at levere standardiserede data eller hele arkivversioner når de svarer på udbud. Samtidigt mente rådet at man bør tage fat i SKI også, og sikre, at der stilles de rette krav til arkivering, som en del af standardkontrakterne for offentlige udbud.

Rådet mente at det er en rigtig god idé at se på mulighederne for at indtænke arkivering tidligere ved at formulere standardkrav for arkivering, og at man netop er modne til dette i kommunerne. Rådet tilsluttede sig initiativet til fulde og ville gerne gense arbejdsgruppen igen på et senere møde.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 19 af 24

11. Grundfortælling om støttesystemer

Henrik Kirkeskov og Peter Hansen, KOMBIT.

Indstilling

Efter interne og eksterne reviews ligger Grundfortællingen nu i en version, som med få justeringer er klar til lancering. KOMBIT ønsker arkitekturrådets opbakning til den nuværende version inden den lanceres til kommunerne.

Drøftelse

Henrik Kirkeskov og Peter Hansen fortalte kort om Grundfortællingen for Støttesystemerne, som også blev drøftet i Arkitekturrådet på 14. møde den 29. april 2014. Siden grundfortællingen blev drøftet sidst har man tilrettet på baggrund dels af kommentarer fra rådet, men også fra forskellige interne og eksterne reviews. Henrik og Peter indledte drøftelsen med at fortælle, at man allerede er opmærksomme på vigtigheden af at inkludere en tydeligere kobling til, hvad der ellers sker i kommunerne for tiden. Eksempelvis er den Lokale Rammearkitektur endnu ikke med i grundfortællingen, hvilket den naturligvis bliver. Her søgte rådet også at man pegede videre med en kobling til den kommende digitaliseringsstrategi, hvilket kommunerne er meget optagede af i den kommende tid.

Når man ser på grundfortællingen, så er det ifølge rådet vigtigt at være skarpe på om man taler om rammearkitekturen eller om forretningsbehovene. Det ville være godt med ekstra slides på, hvad det er der er udgangspunktet. Hvad er det man vil med forretningen, hvad vil man gerne kunne. Til dette er støttesystemerne et redskab. Det er den vej ind vi skal gå, det er mulighederne der fænger. Det skal over i forretningsprog. De skal kunne se behovet.

Rådet mente ikke at budskabet vil stå særligt klart, hvis præsentationen vises for direktørerne i kommunen i dens nuværende form. Hvis det skal sælges ind til direktionen så skal det forsimples endnu mere, da det er meget langt fra deres hverdag. Hvis budskabet er støttesystemerne og ikke monopolbruddet, så burde man måske sortere meget af det, der omhandler monopol fra. I stedet bør der lægges mere vægt på, hvad potentialet er og på flere gode eksempler og cases til perspektivering. Hvor den store businesscase er, på den lange bane, det er svært at spore i præsentationen. Monopolbruddet er en kærkommen driver til at tage investeringen, men det er potentialer og gevinsterne, der vækker interessen ude i kommunerne, og det mangler der slides på.

Peter Hansen fortalte, at man har søgt at lave flere kommunale cases til at inddrage i grundfortællingen. Tanken er at man laver et bruttokatalog af 10-12 forskellige kommunale cases, hvor oplægsholderen kan udvælge de cases, som giver mening i forhold til deres kommune, målgruppen for præsentationen og de temaer, der er fokus på i kommunens direktion.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 20 af 24

Tanken om at lave grundfortællingen som et bruttokatalog til udpluk er rådet absolut enige i, og fremhævede erfaringer fra en lignende præsentation lavet i regi af Obligatorisk Digital Selvbetjening. Her havde kommunerne taget materialet til sig og omdannet det til deres lokale kontekst. Samtidigt giver formen mulighed for, at man kan lave flere forskellige afslutninger til grundfortællingen, hver med forskelligt call-to-action. Hvis man skal i udbud med et børn-og-unge system, og gerne skal have en integration til Støttesystemerne, så man kan se sagerne i SAPA, så skal grundfortællingen slutte på integrationsvilkårene. Hvis man skal have sin lokale it-strategi til at hænge sammen med den fælleskommunale strategi, så er det der man skal slutte. Alt dette kunne forklares og inddrages i vejledningerne som følger grundfortællingen.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 21 af 24

12. Status på støttesystemerne

Kenneth Møller Johansen, KOMBIT

Drøftelse

KOMBITs projektleder redegjorde kort for status for de fem forretningsmål for STS-projektet: 1. Realisering af de otte støttesystemer, 2. realisering inden for rammerne af monopolbruds business case, 3. løfte udbudspligten, 4. sikre tilgængelig viden til kommunal ibrugtagning og 5. overdragelighed til forvaltning.

I forhold til at løfte udbudspligten, så er udbudsforretningen gennemført uden klager.

I forhold til at holde rammerne for monopolbrudsprogrammet, så er økonomien på budgettet, og de reviderede tidsplaner for forretningsprojekterne er nu blevet baselinet.

I forhold til at sikre, at viden er tilgængelig for kommunerne, har projektet sat sig tæt sammen med SAPA-projektets 10 pilotkommuner.

I forhold til leverancesporet er der nogenlunde planmæssig fremdrift. En væsentlig årsag til den forsinkelse, der har været før sommerferien var, at afklaringsfasen tog betydeligt længere tid end planlagt.

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 22 af 24

13. Status på datafællesskab og serviceplatform

Peter Egelund, KOMBIT

Drøftelse

Peter indledte med at give status for datafællesskabets indkøb af snitflader. Siden sidst er nye datoer udmeldt til SKI, som videre har meldt ud til leverandørerne, hvornår man skal være klar til at kunne tilslutte sig Serviceplatform, Støttesystemer mv. Der er samtidigt fokus på at arbejde med en notifikationservice for ændringer, og på at få aftaler på plads med kildeleverandører. Der er, ifølge Peter Egelund, ved at komme en arbejdsform, hvor leverandører og kommuner ikke længere diskuterer om man skal på Serviceplatform mv, der er sket en erkendelse af, at det er kommet for at blive.

I den næste tid vil fokus være på at lukke aftaler med kildeleverandører, og man kan løbende følge status på forhandlingerne på KOMBITs hjemmeside¹. Samtidigt vil man have et kæmpe fokus på test, og der skal gennemføres en række massive testforløb. Her er et nyt tiltag i monopolbrugsregi, at KOMBIT har samlet leverandørerne i et programkoordinationsforum og et teknisk koordinationsforum, hvor det er indskrevet i aftalerne, at leverandørerne skal være med. Der arbejdes også på nye bestillinger, herunder ATPs bestillinger, Ejendomsskat og Ejendomsbidrag, BBR og DAR.

I forhold til Serviceplatformen har der tidligere været bekymringer udefra, om løsningen kunne holdes i luften og kunne bære den store mængde af trafik. Oppetiden er på sit laveste på 99,98 %, så Serviceplatformen er modstandsdygtig selv når det testes imod dankorts-datavolumener.

Der var pr. 1. december 70 kommuner på Serviceplatformen, og målet med at få alle 98 kommuner på inden nytår forventes ikke at kunne nås. Der kommer dog hele tiden nye kommuner på og Peter forventede, at man godt kunne nå op på 90 kommuner ved årets udgang. Der er 39 serviceaftaler med leverandører og 22 nye på vej ind og man oplever, at enkelte leverandører har lykkedes med at gøre Serviceplatformen til et konkurrenceparameter, hvilket er meget positivt. Leverandørerne vil gerne på Serviceplatformen, de kan se fordelene ved det.

Rådet spurgte ind til, om KOMBIT gik ind som part i forhandlinger omkring snitflader. Man havde i Aarhus kommune oplevet at en ESDH-leverandør havde ønsket at tre kommuner gik sammen om en snitflade, da den var meget dyr. Inden man som kommune indgår en dyr aftale vil man gerne være sikker på, at leverandøren kan gå ud efterfølgende og tage penge for den samme snitflade flere gange. Peter Egelund klargjorde, at i en sådan situation vil KOMBIT gerne gå ind og facilitere en forhandling og sikre, at aftalen er til gavn for alle kommuner, men går ikke ind som reel part.

¹ <http://www.kombit.dk/indhold/status-paa-forhandlinger>

Bilag

Bilag 16 – Præsentation – Kommunernes Datafællesskab og Serviceplatformen

Dato: 1. december 2015

Sags ID: SAG-2015-00442
Dok. ID: 2141853

E-mail: VNO@kl.dk
Direkte: 3370 3883

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 24 af 24